

TEDENSKA ŠTILKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto. 16

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1928

40. številka

Velikanski požar v španskem gledališču

Dan za dnem čitamo v časopisih o strašnih nezgodah, ki zahtevajo ogromne žrtve ljudi. Skoraj ni dneva, da bi časopisje ne pisalo o stotinah mrtvih. Pomladi so bili strašni potresi na Bolgarskem, ki so uničili cele pokrajine in zahtevali nebroj ljudskih žrtev. Hudo prizadeta od potresa je bila tudi sosedna Bolgarska, Grška. Ko se še ni polegel smrtni strah potresov, že je zadel drugi hud udarec po večini revno Grško. V hudih vročih poletnih dneh je začela razsajati tam doli na jugovzhodu nova bolezen, ki je zahtevala ogromne žrtve. Neke vrste mrzlica, nazvana «Dengi», je neusmiljeno kosila. Brez razlike stanu, bogati in revni, so padali kakor trava pred koscem. Ker niso mogli ugotoviti pravih zdravil, tudi denar ni nič pomagal. Kdor je imel slabo srce, jo bil zapisan smrti. Slovenski trgovci, ki so bili med tem časom v omenjenih pokrajinah, pripovedujejo, da so izumrle cele vase in da se vidi po mestih vse črno oblečeno, kajti skoraj ga ni človeka, ki bi tekom zadnjih mesecev ne zgubil sorodnika ali prijatelja, za katerim bi ne žaloval. Pa tudi po ostalih državah se kopičijo nesreče. O Italiji večkrat čitamo o potresih. Grozne nesreče, neprimerne našim, pa se dogajajo onkraj morja, v novem svetu, v Ameriki. Kdo ni čital o strašnih viharjih, ki so zahtevali tisoče in tisoče mrtvih. Češko je hudo pretresla velika železniška nesreča. Strašni pa so udarci usode, ki padajo po Španiji. Za človeka ni menda hujše smrti, kakor če prične goreti živ in ga usmrtijo plamen. Tako strašno smrt je našlo v preteklem tednu v glavnem mestu Španije, v Madridu, okrog 700 ljudi. Mnogo jih je podleglo opeklinam kesneje, nekateri pa se še sedaj bore v madridskih bolnicah s smrtjo. Ako bodo ostali živi, bodo najbrže pohabljeni za vse življenje.

Kakor poročajo, je bilo v nedeljo večer 29. septembra največje špansko gledališče, zgrajeno leta 1850., kjer je bilo prostora za 3100 ljudi, nabito polno. Ljudje so bili dobro razporejeni in gotovo ni bilo med njimi nikogar, ki bi bil najmanje slutil, kako strašna smrt ga čaka v prostorih, posvečenih lepoti in veselju. Ali bilo jim je strašno usojeno:

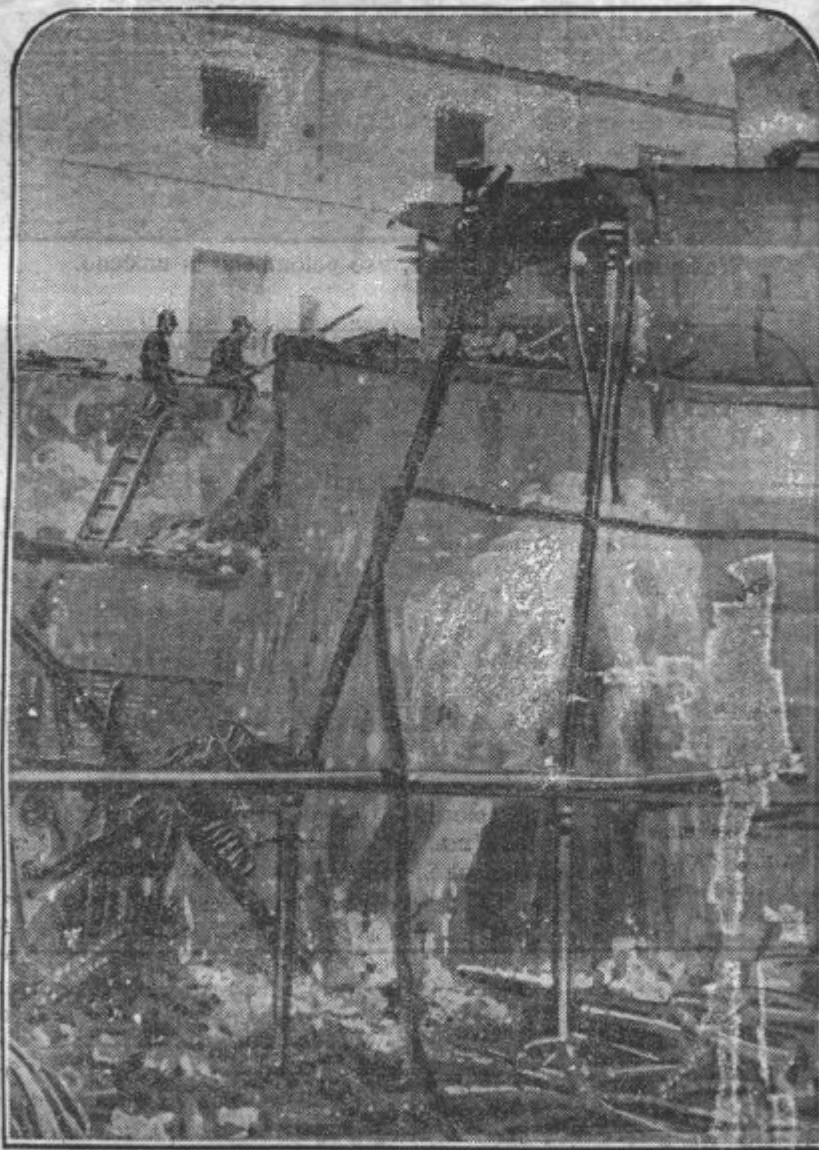
Med zadnjim odmorom, okoli 9. zvečer, so opazili posetniki gledališča, tisti, ki so se nahajali v gornjih delih, v ložah in na balkonu, kako je švignil plamen in objel gledališke okraske. Takoj so se zavedali strašne opasnosti, v kateri so se nahajali. Hiteli so na stopnice, drugi, da hitreje dosežejo izhode, ki so se nahajali v spodnjih delih, pa so ali plezali po zidovih ali pa kar poskakali v spodnje

prostore. Med tem so ognjeni zubli že zaplapolali po vsem odru. Tehnično osebje gledališča in gasilci so hoteli oder zapreti in preprečiti širjenje ognja na del, kjer so se nahajali gledalci. Ali v splošni zmedenosti jim ni uspelo zapreti veliko železno zagrinjalo. Da bi ljudi pomirili in na ta način omogočili miren odhod, je celo godba pričela igrati. Toda to ni dolgo trajalo. Ognjeni zubli so švigali preko odra in v par trenutkih je bilo vse gledališče v plamenih. Pričeli so se strašni prizori. K izhodom drveča množica je zagostnila izhode. Nastal je strašen krik. Molitev, prošnje, kletvice, obupni klici in jok so se mešali in se vtapljali v gostem dimu, ki je napolnil vso ogromno dvorano. Obupani ljudje so se baje, kakor pripovedujejo nekateri rešenci, ki so srečno utekli strašni smrti, po večini težko poškodovani, vrgli sami v plamene. Žive baklje so begale k zabasanim izhodom, dokler se niso zgrudile in izdihale v strašnih mukah. To je trajalo tako dolgo, dokler gosti dim in silen trušč nista zadušila sleherni vik več kot tisoč nesrečnih. Vdrli se je strop in velikanske količine zidu so pokopale in rešile nesrečno groznih muk.

Na pomoč so prihiteli gasilci in vojaštvo, ali vse zaman. Omejiti so se morali na gašenje samo na zunanjem delu gledališča. Skušali so ogenj omejiti, ali tudi to jim ni uspelo. Ker je med tem pihal močan veter, so ognjeni zubli kmalu objeli tudi sosednja poslopja. V bližini gledališča je gorelo še 15 velikih palač, kjer so se tudi odigravali žalostni prizori.

Šele, ko je gledališče popolnoma pogorelo, so pričeli izkopavati nesrečne žrtve. Po večini so našli pod razvalinami samo kupe ožganih človeških kosti. Trupla, ki so jih pa le malo izkopali, so imela poleg opeklin tudi težke rane. Mnogo je bilo ranjenih z noži, kar pričča, da so se ljudje za vsako ceno, s silo, hoteli prihraniti izhod, kar jim pa seveda ni uspelo. Kaj tako strašnega še ne pominj zgodovina. Mrtvih cenijo kakih 700, okrog 400 je bilo težko, 600 pa lahko ranjenih. Kako je ogenj nastal, pa niso mogli ugotoviti. Nekateri menijo, da je nastal radi kratkega stika, pri slabem električnem vodu, drugi zopet, da je nesrečo zakrivila kaka druga ne previdnost.

Poleg te grozne nesreče pa je Španijo v zadnjem času zadela še več drugih velikih nesreč, ki so povzročile velikansko gospodarsko in denarno in pa tudi moralno škodo že itak precej zrahljani državi.

Gasilci iščejo ostanke žrtev požara.

Br. Bogumil Kajzel, starosta Ljubljanskega Sokola.

V sredini zgoraj:

Jugoslovenka gospa Oelkersova, ki je sedaj poročena v Nemčiji, si je priborila prvo mesto med 40 nemškimi sabljačicami v Kölnu in tretje mesto na olimpijadi v Amsterdamu.

Br. Lojze Vrhovec, načelnik Ljubljanskega Sokola.

Spodaj:

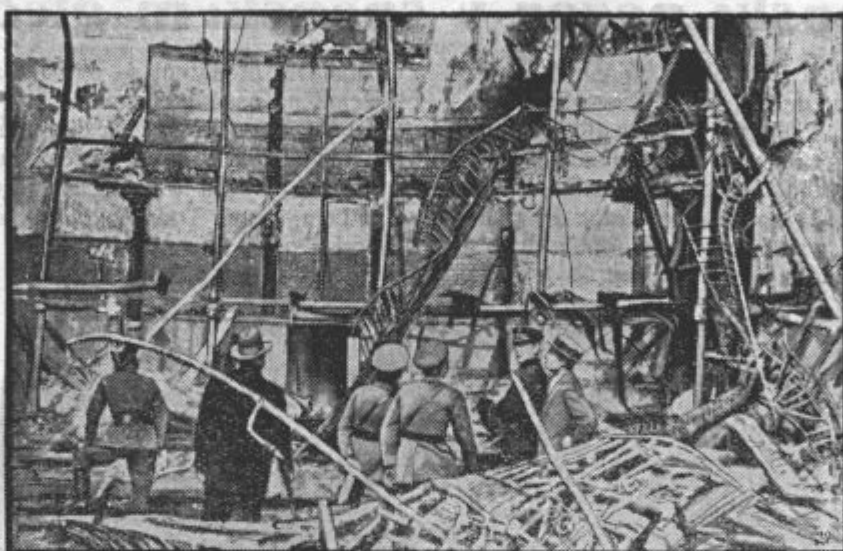
Inž. Alojzij Ciuha je te dni praznoval tridesetletnico svojega neumornega delovanja kot ravnatelj ljubljanske mestne elektrarne in vodovoda.

Miha Artelj, obrtnik iz Brega pri Zerovnici, neustrašeni narodni borilec proti nemški gospodi na Jesenicah, je te dni praznoval svojo 70. letnico.

Spodaj:

Del mesta Madrida, kjer je pogorelo veliko gledališče.

Ruševine in podrto ogrodje, vse polomljeno in uničeno.

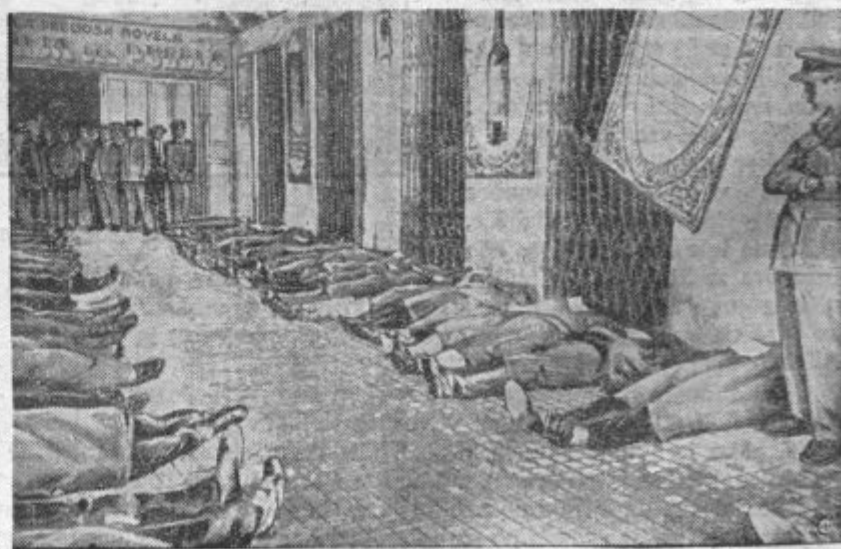

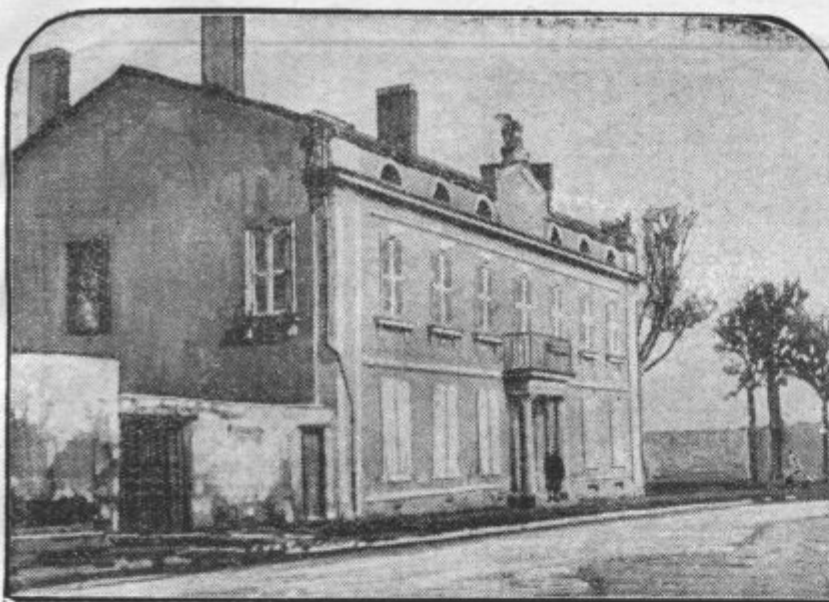
Levo:

Vozi, v katerem peljejo ožgane ostanke v madridskem gledališču ponesrečenih, s'lede obupani svojci.

Spodaj:

Mrtveci, ki so bili po večini zadušeni in so cele izvlekli izpod ruševin pogorelega gledališča v Madridu.

Napoleonova hiša na otoku Aigu, kjer se je predal veliki vojskovodja po izgubljeni bitki Angležem, je bila spremenjena v muzej.

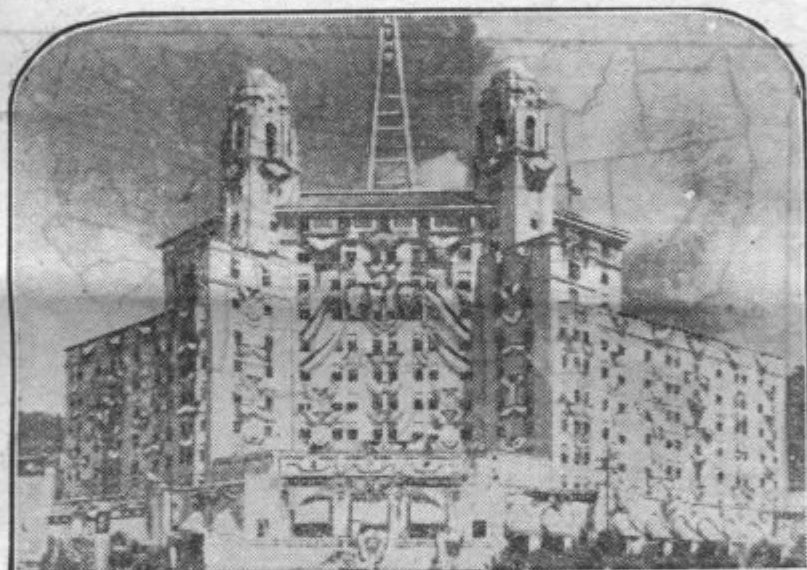
V domovini šotiča. Plesalci omenjenega plesa, ki so ga včasih tudi pri nas kaj radi plesali, v svojih narodnih nošah.

Desno: Sloveči pariški odvetnik de Moro Grafferri, ki ga je hotela najeti neka beograjska klika, da bi jim rešil morilca Punišo Račica.

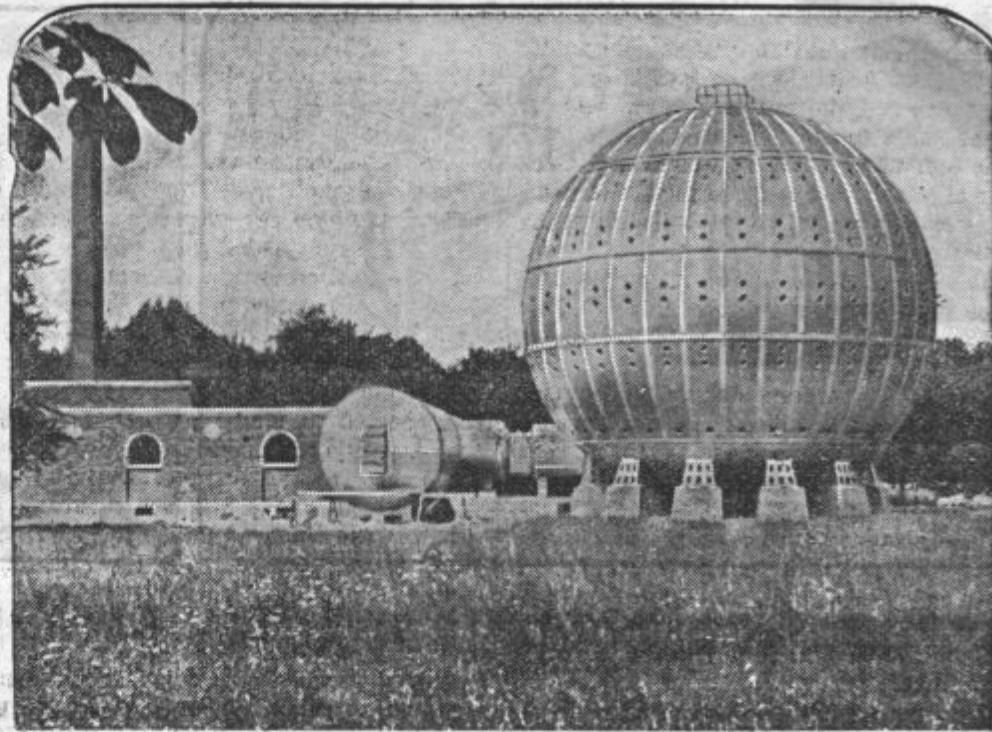
Desno: Nov rešilni pas, s katerim je skoraj izključena vsaka nesreča. V tem pasu plavač lahko stoji ali leži.

Levo: Svetovno znana sijamska, skupaj zraščena dvojčka. Sestri, od katerih se bo desna poročila, bodo morali operativnim putem ločiti.

Kakor vidimo, imajo v Ameriki še večjo agitacijo za volitve, kakor pri nas. V sredini zgoraj hotel, okrašen s slikami kandidata, na levi spodaj reklama na avtomobilu, na desni pa kandidat ob priliki neke procesije v vojaški kučmi, ki jo je pokrili radi tega, da vzbuja pozornost med občinstvom.

Čudno zdravilišče. V Ameriki v Kansas-Cityju so postavili jekleno zdravilišče v obliki krogle za zdravljenje sladkorne bolezni.

Levo:

Košara balona iz tiste dobe, ko so ve trovi bili neomejeni gospodarji zrakoplovov.

Dva prvaka letalcev pri zajtrku. Letalca Harry Tucker in Arthur Goebel, ki sta preletela v 19 urah 4400 km dolgo progo med Los Angelesom in Newyorkom, ki jo vidimo načrtano na zemljevidu nad njima. Najhitrejši brzovlak bi rabil za to razdaljo 81 ur.

Desno:

Dimnik neke londonske tovarne sta se obvezala možakarja, ki ju vidimo na dimniku, da ga sama porušita brez posebnih priprav.

Levo:

Tolpa tatov in roparjev, po večini doma iz Srbije, ki so jo pred kratkim izsledili v Parizu. V krogu njen kolovodja Milan Gjorić.

